Dosar nr.2a-406/2024 judecătoria Soroca, sediul Floreşti, judecător A.Zadorojniuc

D E C I Z I E

13 februarie 2025
mun.Bălţi

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord
În componenţa:
Preşedintele colegiului, judecător Stanislav Grosu
Judecători Alina Ţihonschi şi Radu Holban
Grefier Natalia Pasat

examinând în şedinţă publică apelul declarat de Leşan Maia, în persoana reprezentantului, avocat Pucas Ina, împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 12.12.2023, pronunţată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Munteanu Iulia către Leşan Maia privind încasarea datoriei şi a cheltuielilor de judecată,-

c o n s t a t ă :

Pretenţiile reclamantului:

1. La 04 iulie 2023, reclamanta Munteanu Iulia, în persoana reprezentantului, avocat Platon Mariana, a depus cerere de chemare în judecată către Leşan Maia cu privire la încasarea datoriei şi a cheltuielilor judiciare.
2. În motivarea acţiunii a invocat că, potrivit recipisei întocmite personal de către Leşan Maia din 24.09.2022, ultima a împrumutat de la Munteanu Iulia bani în sumă de 55.000 lei, 2500 Euro şi 1.000 dolari SUA. La fel, este indicat în recipisă că se obligă să achite datoria în termen de şase luni, deci până la data de 25.03.2023.
3. Indică că, la data de 26.12.2022, Leşan Maia s-a mai adresat după un împrumut bănesc către Munteanu Iulia şi a mai întocmit o recipisă prin care a luat cu împrumut de la reclamantă bani în sumă de 3500 Euro pe un termen îndelungat, nespecificând data restituirii împrumutului.
4. Menţionează, că prin ambele recipise, pârâta s-a obligat să-i achite o dobândă în mărime de 10% lunar din suma împrumutului, fapt nerespectat de către ultima.
5. Pentru a rezolva situaţia pe cale amiabilă, la data de 29.05.2023 reclamanta a expediat prin intermediul Poştei Moldova o somaţie către pârâta pentru a achita datoria benevol, însă discuţia verbală nu a avut succes.
6. Relatează că, obligaţia pârâtului de a restitui împrumutul s-a născut din raportul juridic apărut la momentul transmiterii mijloacelor băneşti cu titlu de împrumut, însă Leşan Maia se eschivează cu rea voinţă de la obligaţiile asumate, folosind în continuare mijloacele băneşti care îi aparţin.
7. Învederează că, dobânda prevăzută în contract este de 10% lunar din suma împrumutului şi constituie – 2.250 Euro, 49.500 lei, 900 dolari SUA şi 2.100 Euro, calculate astfel: 2.250 Euro a fost calculată pentru perioada 25.10.2022 - 25.06.2023 după formula: 2.500 Euro*10% = 250 Euro/lună * 9 luni = 2.250 euro dobânda;
8. Suma de 55.000 lei a fost calculată pentru perioada 25.10.2022 - 25.06.2023 după formula: 55.000 lei * 10% = 5.500 lei/lună*9 luni = 49.500 lei dobândă;

9. Suma de 1.000 SUA a fost calculată pentru perioada 25.10.2022 - 25.06.2023 după formula: 1.000 SUA *10% = 100 SUA/lună* 9 luni = 900 SUA dobândă.

10. Suma de 3.500 Euro a fost calculată pentru perioada 27.01.2023 - 25.06.2023 după formula: 3.500 EUR * 10% = 350 Euro/lună * 6 luni = 2100 Euro dobândă.

11. Reclamanta solicită încasarea din contul Maiei Leşan în beneficiul său a datoriei în sumă de 55.000 lei, 6000 Euro, 1000 dolari SUA, ce include dobânda de 10% din suma de 2.500 Euro, pentru 9 luni constituie 2.250 Euro; Dobânda de 10% din suma de 55.000 lei, pentru 9 luni constituie 49.500 lei; Dobânda de 10% din suma de 1.000 dolari SUA, pentru 9 luni constituie 900 dolari; Dobânda de 10% din suma de 3.500 Euro, pentru 6 luni constituie 2.100 Euro; Taxei de stat în mărime de lei 10.083 lei; Asistenţa juridică şi a tuturor cheltuielilor de judecată.

12. Îşi întemeiază acţiunea pe prevederile art.28, 166 Cod de procedură civilă al RM, art.774, 776, 858, 992, 942, 1242 Cod Civil al RM.

13. La data de 28 august 2023, avocatul Pucas Ina, în interesele pârâtei Leşan Maia, a înaintat referinţă asupra cererii de chemare în judecată.

14. În motivarea referinţei a invocat că, la 04.07.2023 reclamanta Munteanu Iulia s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Maiei Leşan, prin care solicită încasarea din contul Maiei Leşan în beneficiul Iuliei Munteanu a datoriei de 55.000 lei şi dobânzii din această sumă pentru un termen de 9 luni în sumă de 49.500 lei; a datoriei de 6.000 euro şi dobânzii din suma de 2.500 euro pe un termen de 9 luni, în sumă de 2.250 euro, iar din suma de 3.500 euro pe un termen de 6 luni în sumă de 2.100 euro; a datoriei de 1.000 dolari SUA şi dobânzii din această sumă pentru un termen de 9 luni în sumă de 900 dolari SUA; Cheltuielile judiciare pe care le va suporta în acest proces, pentru achitarea taxei de stat în sumă de 10.083 lei şi pentru asistenţă juridică acordată de avocat.

15. Pentru a se adresa cu prezenta cerere de chemare în judecată reclamanta invocă faptul că, prin recipisa întocmită de pârâta la 24.09.2022, ultima a luat cu împrumut mijloace băneşti în sumă de 55.000 lei, 2.500 euro şi 1.000 dolari SUA pe un termen de 6 luni.

16. La data de 26.12.2022 pârâta a mai luat cu împrumut suma 3.500 euro pe un termen îndelungat, fapt ce se confirmă prin recipisă, însă copia recipisei în cauză nu se regăseşte în materialele expediate pârâtei. Se mai indică că în ambele recipise este indicat că pârâta se obligă să achite o dobândă în mărime de 10% lunar din sumele împrumutate, însă până în prezent nu a achitat dobânda dată şi nici împrumutul nu a fost restituit, din care motiv este nevoită să se adreseze în instanţa de judecată.

17. Relatează că, făcând cunoştinţă cu cererea de chemare în judecată şi actele anexate, pârâta Leşan Maia într-adevăr recunoaşte că a luat cu împrumut de la Muntean Iulia sumele indicate pentru necesităţi personale, nu refuză să le restituie şi încearcă să rezolve acest litigiu pe cale amiabilă în cel mai scurt timp, însă nu este de acord cu dobânzile calculate, care contravin acordului avut între părţi şi legislaţiei aplicabile speţei.

18. Susţine că, potrivit recipiselor eliberate de pârâtă, ultima s-a obligat să achită o dobândă de 10%, însă nu este indicat că această rată este lunară. Or, în caz contrar la calcularea 10%, constituie 120% anual, ceea ce contravine normei legale.

19. Mai mult decât atât potrivit informaţiei plasate de BNM RM rata de referinţă CHIBOR pentru împrumut acordat la data de 24.09.2022 pe o perioadă de 6 luni constituie 24,18% anual, dar nu poate fi mai mare de dublul acestei rate, adică 48,36% anual.

20. Pentru împrumutul acordat la data 26.12.2022 pe o perioadă nedeterminată rata de referinţă CHIBOR constituie 23,77% anual, iar în cazul dat nu poate fi mai mare de 47,54% anual.

21. Menţionează că calculul dobânzii care se solicită a fi încasat este efectuat bazându-se pe norma legală care reglementează perceperea dobânzii de întârziere, care se încasează pentru perioada de întârziere în vederea recuperării prejudiciului cauzat, prin neexecutarea obligaţiunilor pecuniare şi nu este egală cu dobândă contractuală, în cazul contractelor de împrumut cu titlu oneros, iar aceste două plăţi sânt guvernate de norme diferite.

22. Prin urmare, consideră că dobândă care se solicită a fi încasată din contul Maiei Leşan prin cererea de chemare în cauză este calculată greşit, iar cerinţa dată este neîntemeiată de fapt şi de drept.

23. Solicită admiterea parţială a cererii de chemare în judecată depusă de Munteanu Iulia împotriva Maiei Leşan, cu respingerea cerinţei privind încasarea dobânzilor în sumă de 2.250 euro, 49.500 lei, 900 dolari SUA şi 2.100 euro, ca neîntemeiată.

Poziţia instanţei de fond:

24. Prin hotărârea judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 12 decembrie 2023, s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Munteanu Iulia către Leşan Maia privind încasarea datoriei şi a cheltuielilor judiciare. S-a încasat de la Leşan Maia în beneficiul Iuliei Munteanu datoria în mărime de 104.500,00 lei, 1.0350 Euro, echivalentul în monedă naţională cu aplicarea cursului oficial al BNM, valabil la data executării obligaţiei, 1.900 Dolari SUA, echivalentul în monedă naţională cu aplicarea cursului oficial al BNM, valabil la data executării obligaţiei, cât şi cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 10.403,00 lei, asistenţă juridică în sumă de 7.500,00 lei şi cheltuieli poştale în sumă de 11,15 lei, iar în total suma de 17.914,15 lei.

Solicitarea apelantului:

25. Împotriva acestei hotărîri, la data de 11 ianuarie 2024 apelanta Leşan Maia, în persoana reprezentantului, avocat Pucas Ina, a depus apel nemotivat, iar la data de 27 mai 2024 a depus apel motivat. Solicită admiterea cererii de apel cu casarea parţială a hotărîrii instanţei de fond cu pronunţarea unei noi hotărîri privind respingerea cerinţei de încasare a dobânzilor în sumă de 2.250 euro, 49.500 lei, 900 dolari SUA şi 2.100 Euro, ca neîntemeiată.

Argumentele părţilor:

26. În motivarea apelului, apelanta Leşan Maia, în persoana reprezentantului, avocat Pucas Ina, a indicat că nu este deacord cu hotărîrea instanţei de fond, o consideră neîntemeiată, iar concluziile ce ţin de încasarea dobînzilor, sunt contrare normei materiale aplicabile speţei, fiind motivate superficial.

27. Invocă avocatul că în instanţa de fond Leşan Maia a recunoscut că a luat cu împrumut de la Muntean Iulia sumele indicate pentru necesităţi personale, nu refuză să le restituie şi încearcă să rezolve acest litigiu pe cale amiabilă în cel mai scurt timp, însă nu este deacord cu dobânzile calculate, care contravin acordului avut între părţi şi legislaţiei aplicabile speţei.

28. Indică că contractul de împrumut este gratuit dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Până la proba contrară, împrumutul care are ca obiect o sumă de bani se prezumă a fi cu titlu oneros, cu excepţia cazului în care ambele părţi sînt persoane fizice care nu au calitatea de profesionist.

29. Menţionează, că un contract nu se consideră contract de împrumut doar pentru că prevede un termen pentru executarea obligaţiei pecuniare, cu excepţia cazului în care împrumutatul este obligat să plătească dobândă suplimentar la acea obligaţie pecuniară.

30. Cu toate acestea, părţile pot conveni ca o sumă datorată în temeiul unei obligaţii existente să se plătească în viitor în condiţiile unui contract de împrumut.

31. Prin urmare, potrivit normei legale citate mai sus recipisele eliberate de Leşan Maia la data de 24.09.2023 şi la data de 26.12.2023 just au fost apreciate ca forma contractului de împrumut cu titlu oneros.

32. Face referire apelanta la prevederile art.1244 din Codul civil care stabileşte, că în baza contractului de împrumut, părţile pot prevedea şi plata unei dobînzi, a cărei rată anuală nu poate depăşi dublul ratei de referinţă CHIBOR înregistrată în zua bancară anterioară datei în care părţile au stipulat rata dobînzii. În sensul prezentului alineat, rata de referinţă CHIBOR este rata calculată în modul stabilit de Banca Naţională a Moldovei, în baza cotaţiilor orientative/ferme ale băncilor contributorii pentru plasarea mijloacelor băneşti în lei moldoveneşti la alte bănci, pe termen de 12 luni.

33. Mai menţionează că interdicţia prevăzută la alin.(1) nu se aplică dobînzilor percepute sau plătite de către Ministerul Finanţelor, Banca Naţională a Moldovei, de băncile comerciale, de asociaţiile de economii şi împrumut, organizaţiile de creditare nebancară, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege. Rata dobînzii prin care se încalcă dispoziţiile alin.(1) se reduce de drept până la rata maximă permisă conform alin.(1). Orice clauză contrară este nulă.

34. Suplimentar indică că, în sensul prezentului articol, prin dobândă se înţelege atît sumele socotite în bani cu acest titlu, cît şi alte prestaţii, sub orice titlu sau denumire, la care împrumutatul se obligă drept preţ al utilizării împrumutului. Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. Se plăteşte dobîndă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin.(5) şi cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel. În cazul în care împrumutatul nu plăteşte dobîndă în termen, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a împrumutului şi a dobînzii aferente.

35. Consideră, că ignorînd aceste prevederi instanţa de fond a admis încasarea dobînzilor solicitate, motivînd că Leşan Maia a acceptat achitarea dobânzii de 10%, cu toate că în recipisa din 24.09.2022 nu este indicat intervalul de termen pentru care se percepe această dobândă.

36. Astfel, potrivit concluziilor instanţei de fond Leşan Maia s-a obligat să achită o dobândă de 10%, lunar, ceea ce constituie 120% anual, şi este contrară normei legale.

37. Mai mult decît atît, potrivit informaţiei plasate de BNM RM rata de referinţă CHIBOR pentru împrumut acordat la data de 24.09.2022 pe o perioadă de 6 luni constituie 24,18% anual, dar nu poate fi mai mare de dublul acestei rate, adica 48,36% anual.

38. Pentru împrumutul acordat la data 26.12.2022 pe o perioadă nedeterminată rata de referinţă CHIBOR constituie 23,77% anual, iar în cazul dat nu poate fi mai mare de 47,54% anual.

39. La fel, este necesar de menţionat că calculul dobînzii care se solicită a fi încasat este efectuat bazîndu-se pe norma legală care reglementează perceperea dobînzii de întîrziere, care se încasează pentru perioada de întîrziere în vederea recuperării prejudiciului cauzat, prin neexecutarea obligaţiunilor pecuniare şi nu este egală cu dobîndă contractuală, în cazul contractelor de împrumut cu titlu oneros, iar aceste două plăţi sunt guvernate de norme diferite.

40. Prin urmare, consideră apelanta, că dobînda care s-a dispus a fi încasată din contul Maiei Leşan este calculată greşit, iar cerinţa data este neîntemeiată de fapt şi de drept.

41. În şedinţa de judecată a instanţei de apel, avocatul Platon Mariana, în interesele Iuliei Munteanu, a solicitat să fie respins apelul înaintat cu menţinerea hotărîrii instanţei de fond. Adăugător a menţionat, că acest contract a fost încheiat cu acordul ambelor părţi, astfel, Leşan Maia urma să respecte obligaţiile pe care şi le-a asumat.

42. Apelanta Leşan Maia, avocatul Pucas Ina şi intimata Muntean Iulia, fiind legal citate la şedinţa de judecată nu s-au prezentat, Colegiul în conformitate cu prevederile art.379 CPC a considerat posibil de examinat cauza în lipsa părţilor care au fost legal citate, dar nu s-au prezentat la şedinţa de judecată.

Aprecierea instanţei de apel:

43. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces şi a materialelor din dosar, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord consideră că apelul formulat de Leşan Maia este întemeiat şi urmează a fi admis, cu casarea integrală a hotărârii primei instanţe şi emiterea unei noi hotărâri, de admitere parţială a acţiunii.

44. În motivarea concluziei enunţate se invocă următoarele argumente:

45. În conformitate cu art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărâre.

46. Conform art.386 alin.(1) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

47. Conform art.373 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

48. Aşa dar, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, instanţa de apel are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare

(Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

49. Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

50. Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menţioneze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluţionarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84, 98).

51. Aşadar, probatoriul administrat în speţă atestă că, la data de 24.09.2022 Leşan Maia a împrumutat de la Munteanu Iulia bani în sumă de 55.000,00 lei, 2.500 Euro şi 1.000,00 dolari SUA pe un termen de 6 luni şi s-a obligat de a restitui sumele împrumutate până la data de 25.03.2023 (f.d.10).

52. De asemenea, la 26 decembrie 2022, conform unei alte recipise, Leşan Maia a împrumutat de la Munteanu Iulia bani în sumă de 3.500 Euro pe un termen îndelungat, la 10 % procente lunar (f.d.9).

53. La data de 29 mai 2023, avocatul Platon Mariana, acţionând în interesul Iuliei Munteanu, a notificat-o pe Maia Leşan despre neexecutarea obligaţiei de restituire a datoriei formate în baza contractelor de împrumut, în termen de 30 zile, din momentul recepţionării prezentei somaţii. Pârâta a recepţionat notificarea la data de 31 mai 2023, însă a lăsat-o fără executare.

54. Urmare acestui fapt, la 04 iulie 2023, avocatul Platon Mariana, acţionând în interesul Iuliei Munteanu, s-a adresat în instanţă cu prezenta acţiune.

55. Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanţă a admis acţiunea înaintată integral şi a încasat de la Leşan Maia în beneficiul Iuliei Munteanu datoria în mărime de 104.500,00 lei, 1.0350 Euro, echivalentul în monedă naţională cu aplicarea cursului oficial al BNM, valabil la data executării obligaţiei, 1.900 Dolari SUA, echivalentul în monedă naţională cu aplicarea cursului oficial al BNM, valabil la data executării obligaţiei, cât şi cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 10.403,00 lei, asistenţă juridică în sumă de 7.500,00 lei şi cheltuieli poştale în sumă de 11,15 lei, iar în total suma de 17.914,15 lei.

56. Apelantul Leşan Maia a înaintat apelul, obiectul căruia reprezintă dezacordul cu hotărârea în partea ce ţine de încasarea dobânzii, considerând că aceasta contravine normelor art.1244 Cod civil.

57. Aşadar, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel şi, raportându-le la suportul probatoriu, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite apelul înaintat de Leşan Maia, în persoana reprezentantului, avocat Pucas Ina şi de a casa hotărârea instanţei de fond cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parţială a cererii de chemare în judecată înaintată de Munteanu Iulia.

58. Potrivit art.308 Cod civil, act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice şi juridice a voinţei îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea drepturilor şi obligaţiilor civile.

59. Conform art.316 alin. (1) Cod civil, actul juridic poate fi încheiat verbal, în scris sau în formă autentică.

60. Conform art.321 alin.(1) Cod civil, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice şi persoanele fizice şi dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depăşeşte 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

61. Iar potrivit art.775 alin.(1) Cod civil, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei.

62. În conformitate cu art.776 Cod civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

63. Articolul 992 alin.(1) Cod civil, contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice, iar potrivit art.993 alin.(2) CPC, părţile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispoziţiilor legale imperative, contracte şi pot stabili conţinutul lor.

64. Conform art.1242 alin.(1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

65. Potrivit art.1247 alin.(1) Cod civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobînzi, el are dreptul să restituie împrumutul şi până la expirarea termenului. O asemenea restituire are ca efect rezoluţiunea împrumutului.

66. Din esenţa şi natura juridică a contractului de împrumut rezultă, că acest contract este un acord de voinţă între împrumutător şi împrumutat, prin care o parte transmite celeilalte bani sau bunuri, care trebuie să fie restituite, fie în bani, fie în bunuri de acelaşi gen.

67. Faptul încheierii contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat de părţi (împrumutat şi împrumutător), prin telegrame, telefonograme, solicitarea scrisă din partea împrumutatului de amânare a termenului achitării împrumutului, scrisoarea de garanţie cu afirmaţia că împrumutul va fi restituit şi altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat.

68. Potrivit art.138 alin.(4) Cod procedură civilă, înscrisurile care confirmă încheierea contractului de împrumut se depun în instanţa de judecată în original sau în copie autentificată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului.

69. Recipisa sau alt înscris nu pot servi drept temei pentru încasarea sumei împrumutului, dacă aceste înscrisuri nu conţin informaţii despre părţile contractului de împrumut şi despre suma concretă a împrumutului.

70. Se va reţine că înscrisul respectiv reprezintă expunerea unui act juridic civil şi, în consecinţă, urmează să corespundă exigenţelor legale, inclusiv, referitor la clauzele esenţiale ale acestuia.

71. Ca urmare, examinând contractele de împrumut, exprimate prin recipisele din 24.09.2022 şi din 26.12.2022, se atestă că, aceste înscrisuri au toate calităţile valabile necesare actului juridic, inclusiv, acestea corespund criteriilor legale cu privire la obiectul, cauza şi forma actului juridic.

72. Raportând dispoziţiile normelor citate la circumstanţele cauzei, evaluând soluţia primei instanţe prin prisma pretenţiilor înaintate în raport cu circumstanţele de fapt şi de drept invocate, Colegiul consideră că instanţa de fond just a concluzionat, că datoria formată în baza recipiselor întocmite şi semnate de către Leşan Maia urmează a fi restituită de către aceasta în partea împrumutului restant, însă eronat a determinat cuantumul dobânzii la plata căreia urmează a fi obligată pârâta.

73. La caz, este de menţionat că pârâta/apelantă Leşan Maia în referinţa înaintată şi prin cererea de apel recunoaşte, că a luat cu împrumut de la Muntean Iulia sumele indicate în recipise pentru necesităţi personale, nu refuză să le restituie şi încearcă să rezolve acest litigiu pe cale amiabilă în cel mai scurt timp, însă nu este de acord cu dobânzile calculate, considerând că aceste contravin acordului avut între părţi şi legislaţiei aplicabile speţei.

74. Conform art.123 alin.(6) Cod de procedură civilă, faptele invocate de una din părţi nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

75. În acest context, Colegiul atestă că instanţa de fond corect a stabilit, că în prezenta cauză civilă între reclamanta/intimata Munteanu Iulia şi pârâta/apelanta Leşan Maia au fost încheiate la data de 24.09.2022 şi, respectiv, la data de 26.12.2022, contracte de împrumut a banilor, recipise, prin care Leşan Maia a luat cu împrumut de la Munteanu Iulia sumele în mărime de 55.000,00 lei, 2.500,00 Euro, 1.000 dolari SUA şi 3.500 Euro, corespunzător.

76. Apelanta până la emiterea deciziei în cauză nu a restituit nici o sumă. Prin urmare, Colegiul notează, că instanţa de fond, constatând existenţa raportului juridic obigaţional între părţi şi neexecutarea acestuia de către Leşan Maia, just a concluzionat că pretenţia reclamantei/intimată în partea încasării împrumutului este întemeiată şi urmează a fi admisă.

77. Cu referire la încasarea integrală a dobânzii conform contractelor de împrumut, Colegiul civil consideră greşită poziţia instanţei de fond, din considerentele ce urmează:

78. În corespundere cu prevederile art.1244 alin.(1) Cod civil, în baza contractului de împrumut, părţile pot prevedea şi plata unei dobînzi, a cărei rată anuală nu poate depăşi dublul ratei de referinţă CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părţile au stipulat rata dobînzii. În sensul prezentului alineat, rata de referinţă CHIBOR este rata calculată în modul stabilit de Banca Naţională a Moldovei, în baza cotaţiilor orientative/ferme ale băncilor contributorii pentru plasarea mijloacelor băneşti în lei moldoveneşti la alte bănci, pe termen de 12 luni.(3) Rata dobînzii prin care se încalcă dispoziţiile alin.(1) se reduce de drept până la rata maximă permisă conform alin.(1). Orice clauză contrară este nulă. (5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobîndă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plăteşte dobîndă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin.(5) şi cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel.

79. Lucrările dosarului atestă că, părţile litigante au încheiat contractele de împrumut la data de 24.09.2022 şi, respectiv, la data de 26.12.2022, în care au prevăzut plata unei dobânzi lunare de 10%.

80. Reclamanta/intimata a solictat încasarea dobânzii de 10%, lunar, calculate pentru 9 luni la sumele împrumutate în baza recipisei din 24.09.2022 şi a dobânzii de 10%, lunar, calculate pentru 6 luni la sumele împrumutate în baza recipisei din 26.12.2022.

81. Colegiul civil constată, că dobânda în baza contractelor de împrumut, prevăzută de părţi, se estimează la 10% lunar sau 120% anual, ceia ce depăşeşte esenţial dublul ratei de referinţă CHIBOR şi contravine prevederile art.1244 alin.(1) Cod civil.

82. În acest sens, se reţine, că potrivit datelor statistice ale BNM, rata de refinanţare CHIBOR la data de 23.09.2022 consituie 24,66% anual. Iar, la data de 26.12.2022 rata de refinanţare CHIBOR constituie 23,77% anual.

83. Respectiv, Colegiul conchide că, pentru împrumutul acordat la 24.09.2022, rata dobânzii de 120% anual, urmează a fi redusă de drept până la rata maximă permisă conform art.1244 alin.(1) Cod civil şi anume, la 49,32% anual. Iar, pentru împrumutul acordat la 26.12.2022, rata dobânzii de 120% anual, urmează a fi redusă de drept până la 47,54% anual.

84. Întrucât rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei este stabilită în valuta naţională – lei MD, dobânda în baza contractelor de împrumut, la fel, urmează a fi calculată în lei MD.

85. Aşa dar, pentru împrumutul acordat în baza recipisei din 24.09.2022, apelanta Leşan Maia urmează a fi obligată la plata dobânzii contractuale după cum urmează:

- 55.000,00 lei x 9 luni/12 luni x 49,32% = 20.344,50 lei;
- 2.500,00 Euro = 50.559,00 lei
  50.559,00 lei x 9 luni/12 luni x 49,32% = 18.701,77 lei;
- 1.000,00 dolari SUA = 18.412,80 lei
  18.412,80 lei x 9 luni/12 luni x 49,32% = 6.810,89 lei.

86. Pentru împrumutul acordat în baza recipisei din 26.12.2022, apelanta Leşan Maia urmează a fi obligată la plata dobânzii contractuale după cum urmează:

- 3.500,00 Euro = 71.539,30 lei
  71.539,30 lei x 6 luni/12 luni x 47,54% = 17.004,89 lei.

87. Referitor la solicitarea reclamantei privind compensarea cheltuielilor de judecată, Colegiul civil va reţine următoarele:

88. Potrivit art.82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

89. În conformitate cu art.83 alin.(1) Cod de procedură civilă, taxa de stat este o sumă de bani care se percepe, în temeiul legii, de către instanţa judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. (2) În acţiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcţie de caracterul şi valoarea acţiunii, iar în acţiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporţii fixe, conform Legii taxei de stat nr.213/2023.

90. În conformitatea cu art.90 lit.i) CPC, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică.

91. Conform art.94 alin.(1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului - proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

92. Conform art.96 alin.(1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă

juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. (1^1) Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

93. Având în vedere că reclamanta/intimata Munteanu Iulia la examinarea cauzei a fost reprezentat de avocatul Platon Mariana, ce acţiona în baza mandatului seria nr.MA 1575742 (f.d.2), instanţa corect şi întemeiat a ajuns la concluzia de a încasa de la Leşan Maia în beneficiului Iuliei Munteanu cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 7.500 lei, sumă care este considerată reală, necesară şi rezonabilă, iar suportarea acesteia se confirmă prin bonul de plată seria nr.GL 541023 din 26 mai 2023 (f.d.14).

94. Cu referire la compensarea cheltuielilor de judecată cu titlu de taxa de stat, Colegiul civil va admite parţial pretenţia în partea enunţată şi va încasa de la Leşan Maia în beneficiului Iuliei Munteanu taxa de stat în sumă de 7.751,19 lei, proporţional părţii admise din pretenţii.

95. În conformitate cu art.90 lit.c) Cod de procedură civilă, instanţa de fond corect a încasat din contul pârâtului în beneficiul Judecătoriei Soroca, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească în legătură cu cheltuielile poştale în sumă de 11,15 lei.

96. Faţă de cele ce preced, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord ajunge la concluzia de a admite apelul, cu casarea hotărârii judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 12 decembrie 2023 şi emiterea unei hotărâri noi de admitere parţială a acţiunii înaintate de Munteanu Iulia către Leşan Maia privind încasarea datoriei şi a cheltuielilor de judecată.

97. În conformitate cu art.385 lit.c) CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord, -

d e c i d e :

Se admite cererea de apel declarată de Leşan Maia, în persoana reprezentantului, avocat Pucas Ina.

Se casează hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 12.12.2023, pronunţată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată intentată de Munteanu Iulia către Leşan Maia privind încasarea datoriei şi a cheltuielilor de judecată, cu emiterea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Se admite parţial cererea de chemare în judecată intentată de Munteanu Iulia către Leşan Maia privind încasarea datoriei şi a cheltuielilor judiciare.

Se încasează, conform contractului de împrumut (recipisă) din 24.03.2022, de la Leşan Maia, c/p *****, domiciliată în s.Domulgeni, r-l Flodeşti, în beneficiul Iuliei Muntean, c/p *****, domiciliată în s.Dumbrăviţa, r-l Sîngereri, datoria în mărime de 55.000,00 (cincizeci şi cinci mii, 00) lei şi dobânda aferentă împrumutului în mărime de 20.344,50 (douăzeci mii trei sute patruzeci şi patru, 50) lei, datoria în mărime de 2.500,00 (două mii cinci sute, 00) Euro, conform cursului BNM, în vigoare la data executării obligaţiei, şi dobânda aferentă împrumutului în mărime de 18.701,47 (optsprezece mii şapte sute unu, 47) lei, datoria în mărime de 1.000,00 (una mie, 00) dolari SUA, conform cursului BNM, în vigoare la data executării obligaţiei, şi dobânda aferentă împrumutului în mărime de 6.810,89 (şase mii opt sute zece, 89) lei.

Se încasează, conform contractului de împrumut (recipisă) din 26.12.2022, de la Leşan Maia, c/p *****, domiciliată în s.Domulgeni, r-l Flodeşti, în beneficiul Iuliei Muntean,

c/p *****, domiciliată în s.Dumbrăviţa, r-l Sîngereri, datoria în mărime de 3.500,00 (trei mii cinci sute, 00) Euro, conform cursului BNM, în vigoare la data executării obligaţiei, şi dobânda aferentă împrumutului în mărime de 17.004,89 (şaptesprezece mii patru, 89) lei.

Se încasează de la Leşan Maia, c/p *****, domiciliată în s.Domulgeni, r-l Flodeşti, în beneficiul Iuliei Muntean, c/p *****, domiciliată în s.Dumbrăviţa, r-l Sîngereri, cheltuielile de judecată în mărime de 15.262,34 (cincisprezece mii două sute şaizeci şi doi, 34) lei, compuse din taxa de stat în sumă de 7.751,19 (şapte mii şapte sute cincizeci şi unu, 19) lei, cheltuieli de asistenţă juridică în mărime de 7.500,00 (şapte mii cinci sute, 00) lei şi cheltuieli poştale în sumă de 11,15 (unsprezece, 15) lei.

În rest acţiunea se respinge.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei Stanislav Grosu

Judecătorii Alina Ţihonschi

Radu Holban